

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

35

Vragen van het lid **Dijkgraaf** (SGP) aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over *spellingvaardigheden* (ingezonden 7 september 2010).

Antwoord van staatssecretaris **Van Bijsterveldt-Vliegenthart** (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap), mede namens de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (ontvangen 24 september 2010).

Vraag 1

Bent u bekend met de artikelen «Taalkundige: spelling gaat na basisschool mis» en «Lagere spellingseisen op basisschool helpen niet»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Deelt u de vooronderstelling dat voor het verbeteren van spellingsvaardigheden een verlaging van de eisen in het basisonderwijs geen goede ontwikkeling is?

Antwoord 2

Het is mijn stellige overtuiging dat voor het verbeteren van de taal- en rekenprestaties van leerlingen ambitieuze doelstellingen een vereiste zijn. Scholen en leerlingen moeten geprikkeld worden om het beste uit zichzelf te halen. Tegelijkertijd is realisme geboden: niemand schiet iets op met onhaalbare doelstellingen. De referentieniveaus taal en rekenen, opgesteld door de commissie Meijerink, vormen ook daadwerkelijk een goed evenwicht tussen ambitie en realisme. Hiertoe heeft de commissie gebruik gemaakt van huidige onderwijsdoelen, toetsen, examens en een keur van nationale en internationale onderzoeken. Bovendien zijn de referentieniveaus in alle sectoren in zogenaamde veldraadplegingen voorgelegd aan vakdeskundigen en praktijkexperts. Uit die veldraadplegingen kwam eerder het signaal dat de referentieniveaus voor verschillende groepen leerlingen te ambitieus in plaats van te eenvoudig zouden zijn.

Uit het hierboven beschreven proces blijkt dat bij de totstandkoming van de referentieniveaus de nodige zorgvuldigheid in acht is genomen. Bovendien moet bedacht worden dat bij de invoering van de referentieniveaus in het primair onderwijs (po) geen doelen worden gesteld als: «Alle leerlingen

¹ NRC Handelsblad, 30 augustus 2010 en Reformatorisch Dagblad, 3 september 2010.

moeten aan niveau 1F voldoen». De huidige kerndoelen basisonderwijs blijven onverkort gelden. De referentieniveaus zijn daar een uitwerking van. Het gaat erom dat inzichtelijk wordt gemaakt hoe een leerling presteert op de referentieniveaus, waarbij het fundamentele niveau 1F én het streefniveau 1S (voor taal is dit identiek aan 2F) leidend zijn. Leerlingen in het primair onderwijs die niveau 1F al beheersen, kunnen verder werken naar het streefniveau. Hier wordt in de artikelen aan voorbij gegaan. De conclusie dat bij de referentieniveaus sprake is van een verlaging van de eisen deel ik daarom niet. Het is de (wettelijke) opdracht aan de school om een leerling zo ver te brengen als binnen zijn of haar mogelijkheden ligt. Voor sommige leerlingen zal dat niveau 1F zijn, voor sommige leerlingen 1S of zelfs daarboven. En er zullen altijd leerlingen blijven voor wie niveau 1F, ondanks alle extra inspanningen, niet haalbaar zal blijken. Dit alles overwegende ben ik van mening dat de referentieniveaus een deugdelijke set onderwijsdoelen zijn.

Vraag 3

Kunt u aangeven of de door Van de Gein beschreven voorbeelden, waaruit blijkt dat met invoering van het referentiekader sprake is van een verlaging van de spellingseisen correct zijn? Bent u van mening dat deze verlaging bij invoering van het referentiekader ongedaan moet zijn gemaakt?

Antwoord 3

Zie mijn antwoord op vraag 2

Vraag 4

Vindt u ook dat het referentiekader voor rekenen en taal minimaal aan de huidige eisen moet voldoen? Bent u bereid te controleren of aan deze eis op alle gebieden is voldaan?

Antwoord 4

De komende periode zal het referentiekader worden vertaald naar toetsen en examens. Ik zal er op toezien dat deze toetsen aansluiten bij het beginsel van een realistische ambitie, zoals ik die in het antwoord van vraag 2 heb verwoord.

Vraag 5

Deelt u de analyse van Van de Gein dat de problemen met betrekking tot spelling vooral ontstaan in het voortgezet onderwijs? In hoeverre is het beleid op dit gebied afdoende om de forse terugval in vaardigheden tegen te gaan?

Antwoord 5

Het is al vaker geopperd, met name ook door de commissie Meijerink, dat de gebrekkige taal- en rekenprestaties van sommige leerlingen vooral een onderhoudsprobleem zijn. Het risico is inderdaad aanwezig dat eenmaal geleerde kennis, wanneer die niet onderhouden wordt, wegzakt. Het is precies om die reden dat ik besloten heb om de examens in het voortgezet onderwijs (vo) te ijken aan de referentieniveaus. Concreet betekent dit dat er een rekentoets wordt geïntroduceerd als onderdeel van het eindexamen en het examenprogramma Nederlands wordt geïjkt aan het referentieniveau taal. Bovendien zet ik in op een grotere rol voor schrijfvaardigheid in het centraal examen. Het College voor Examens voert daarom twee pilots uit die betrekking hebben op schrijfvaardigheid, inclusief de onderdelen spelling en grammatica, in het centraal examen vmbo resp. havo en vwo. Daarnaast beoogt het beleid om te komen tot een doorlopende leerlijn taal en rekenen. De referentieniveaus leggen hier een goede basis voor. Het gaat immers om sectoroverstijgende niveaubeschrijvingen met identieke begrippen en een logische en consistente opbouw. Om de overgang van het po naar het vo te verbeteren wordt het po verplicht om bij de opdracht aan te geven waar een leerling staat ten opzichte van de referentieniveaus. Aan de vo-school wordt vervolgens de opdracht gegeven om dat niveau verder omhoog te brengen. De referentieniveaus maken het bovendien mogelijk dat scholen, toetsmakers, methodemakers en andere betrokkenen een gedeelde taal gaan spreken en hun producten en diensten op elkaar afstemmen.

Vraag 6

Op welke wijze bevordert u dat ook in het voortgezet onderwijs tot een systematische peiling van het onderwijsniveau kan worden gekomen?

Antwoord 6

In 2009 is de eerste sectoroverstijgende monitoringsrapportage van de taal- en rekenprestaties verschenen, waarin ook de prestaties van de vo-leerlingen worden gepeild aan de hand van de referentieniveaus. Die wordt de komende jaren verder uitgebreid. In het vo wordt op dit moment gemeten op basis van de diagnostische toetsen en later zullen hier ook de proef-rekentoetsen en de proefexamens Nederlands aan toegevoegd worden. Na 2014, als de examens zijn geijkt aan de referentieniveaus, zullen de examenresultaten de belangrijkste input zijn voor deze monitor. Daarnaast wordt van scholen verwacht dat zij opbrengstgericht werken en zelf werk maken van de tussentijdse toetsing van hun leerlingen, om op tijd gerichte onderwijsinspanningen te kunnen plegen.